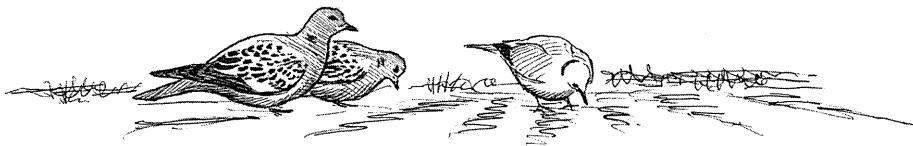

Mindre meddelelser

Ynglende Turtelduer i Sønderjylland

JESPER TOFFT

Turtelduen *Streptopelia turtur* har i de sidste par år foretaget et nyt fremstød som ynglefugl i Sønderjylland. I ynglesæsonerne 1991 og 1992 undersøgte jeg ynglebestanden i Frøslev og Bommerlund plantager, to større nåleskovsplantager nær grænsen til Tyskland, og konstaterede hhv. mindst 20 og 35-40 Turteldue-territorier alene i disse to plantager.

Da der samtidig er skrevet meget lidt om artens adfærd og yngleforhold i Danmark, vil det følgende formentlig have en vis interesse i ornitologiske kredse.

Der iagttages årligt en del Turtelduer i Sønderjylland, flest i maj-juni, og ofte kurrende på yngleplads. Det er karakteristisk, at de stort set alle træffes på den magre jord vest for israndslinien, i et bælte nord for grænsen i amtets sydlige del. Selvom arten jævnlige træffes i mindre løvtræsbevoksninger – f.eks. plejer der at yngle nogle få par i små løvtræskrat i Tøndermarsken – har den en klar præference for nåletræsplantager. Turtelduen opholder sig således i områder, hvor der generelt kommer få ornitologer, og er derfor nok i et vist omfang overset.

Selvom de første Turtelduer kan høres kurrende i første halvdel af maj, ankommer hovedparten mellem d. 20. og 30. maj, evt. i den første uge af juni.

På de to undersøgte sønderjyske lokaliteter holder Turtelduen til i ret tørre, sandede områder med tætte bevoksninger af 10-30 år gamle graner. Højskov bryder den sig ikke om, men ynder dog høje mere eller mindre fritstående træer omkring yngleområdet som kurreposter. Redeterritoriet er af ret begrænset omfang, højst et par hundrede meter i diameter. Føden hentes – ligesom hos andre duearter – langt fra redeområdet, ude i det åbne land. I redeterritoriet, der normalt ligger højst 2-300 m fra skovbrynet, har hannen flere højtplacerede kurreposter, hvorfra den holder vagt og lader sin stemme høre. Stemmen er en ret svag rullende kurren som "rurr-rurr" eller "rorr-rorr", der minder mere om fjern motorstøj end om en fuglestemme.

Med mellemrum foretager hannen en territorieflugt, der minder meget om Tyrkerduens. Den stiger næsten lodret op mens den smækker vingerne sammen, hvorefter den med udbredte vinger og hale daler en smule. Derefter stiger den igen en eller flere gange, for til sidst at lande på den samme eller en anden kurrepost. Den jager ihærdigt artsfæller ud af territoriet, ofte over lange strækninger. Da parrerne i de undersøgte områder ligger så tæt, at fuglene i de fleste tilfælde kan se og høre hinanden, går forfølgelsen også hen over andres territorier.

Turtelduen trækker sydpå i august. I løbet af de 3 måneder, den opholder sig i Danmark, kan den nå at få et eller to kuld unger.

Bestandsstørrelserne i de to undersøgte områder afspejler en markant fremgang, idet der tidligere maksimalt er hørt 5 kurrende hanner; dog uden at arten har været specielt eftersøgt. Turtelduen har fluktueret meget i sin optræden i Sønderjylland i den sidste snes år. 1982 og 1983 var således gode år med hhv. mindst 11 og 14 kurrende Turtelduer rapporteret til lokalrapporten. I 1984 rapporteredes blot 2 og i 1986 3 par/kurrende hanner.

Kun tiden kan vise om bestandsstigningen er starten på en permanent udvidelse af yngleområdet mod nord, eller om der er tale om et midlertidigt fremstød, som det tidligere er set. Det er nærliggende at kæde den store forekomst i sommeren 1992 sammen med det usædvanligt varme vejr. Men sammenhængen er ikke helt entydig, da der som nævnt også i den yderst våde og kolde forsommer 1991 blev fundet et betragteligt antal.

Jesper Tofft
Fjordvej 33
6200 Åbenrå

Lille Stormsvaler søger føde under havoverfladen

JENS-KJELD JENSEN

Den 10. april 1992 var Eirikur og Eivindur Jacobsen på arbejde ombord på langlineskibet *Jógvan Norða* ca 20 sømil vest for Mykines, Færøerne, på ca 62°00'N, 8°20'W. Mellem kl. 00:00 og 02:00, hvor der var helt vindstille, så de i projektørlyset adskillige Små Stormsvaler *Hydrobates pelagicus* søge føde under havoverfladen.

Langlinen trækkes op mens skibet sejler med ca 1 knob. Der hvor langlinen kommer op af vandet, er en cirkel på ca 3 m i diameter oplyst af projektører. Agn, som sidder tilbage på kroge, smuldrer og løsner sig, og man kan også formode, at linen trækker smådyr med op fra havbunden. Her er det at de Små Stormsvaler kommer ind i billedet (også helt bogstaveligt!). I en dybde af op til 20 cm kom de svømmende ind i lyskeglen langs langlinen, i små kvikke etaper af ca 1 m, stak lige hovedet op for at trække vejret, og dykkede igen. Når de kom ud af lyskeglen, forsvandt de i mørket, men der var til stadsighed 2-3 stk. i syne under vandet i de to timer, observatørerne havde vagt. Stormsvalerne svømmede ved hjælp af vingerne, omtrent som Storskråper *Puffinus gravis*, som observatørerne ofte har set svømme neddykket ved Grønland. Samtidig mindede stormsvalernes undervandsjagt meget om svalernes insektjagt i luften.

Den beskrevne adfærd afviger stærkt fra alt hvad der i øvrigt er skrevet om Lille Stormsvaler fødesøgning. Warham (*The Petrels*, Academic Press, 1990) skriver om stormsvalerne i almindelighed, at "Diving and surface-seizing of food seem to be unusual," og Cramp & Simmons (*The birds of the western Palearctic*, Vol. I, Oxford University Press, 1977) om Lille Stormsvaler, at den "Feeds during the day from surface ... without alighting." Intet om natfouragering, og intet om svømning un-

der overfladen. Det behøver imidlertid ikke at betyde, at det er en sjælden foreteelse. Med mindre havoverfladen som i det beskrevne tilfælde er spejlblank – og det er den næsten aldrig – vil det være svært at se fuglene. Desuden er ornitologer sjældne gæster på langlinefartøjer, og kun de færreste fiskere vil, hvis de bemærker fuglene, have lejlighed til bagefter at fortælle det til nogen, der kan bringe det videre.

Summary: Sub-surface night-foraging of Storm Petrels *Hydrobates pelagicus*

Fishermen aboard the long-line vessel *Jógvan Norða* witnessed an apparently so far undescribed behaviour of the Storm Petrel during the night (00-02 hrs) of 10 April 1992, when the line was hauled in at a station 20 nautical miles west of Mykines (c. 62°00'N, 8°20'W). The Storm Petrels came swimming into the spotlight along the long-line up to 20 cm below the perfectly calm surface of the sea; occasionally they surfaced momentarily to breathe but otherwise continued until disappearing out of the lighted area. At any time during the two hours, two-three birds were in view. They seemed to seek disintegrating bait from the line and perhaps also small invertebrates brought to the surface by the line. When swimming underwater they used their wings approximately like Great Shearwaters *Puffinus gravis*, a species familiar to the fishermen when fishing in Greenland waters.

Jens-Kjeld Jensen,
FR-270 Nólsoy,
Færøerne

Havfugle langs Syd- og Sydøstgrønland, august 1990

CHRISTIAN GLAHDER

Kendskabet til havfuglene langs de grønlandske kyster er hovedsagelig baseret på spredte og usystematiske observationer fra ekspeditionsskibe, fragtskibe, fiskerbåde m.v. (W. A. Graah i Winge 1898, Löppenthin 1932, Hørring 1939, Berland 1961, 1962, Voous & Wattel 1963, Meltofte 1972, Gräfe 1973, Hjort 1976). Systematiske optællinger af havfugle er fra canadisk side udført i Vest- og Sydgrønland (Brown 1970, 1986). Falk & Durinck (1989) har optalt Polarlomvie *Uria lomvia* i Vestgrønland.

De her beskrevne jagttagelser af havfugle er foretaget fra undersøgelsesskibet *Adolf Jensen* i forbindelse med Grønlands Miljøundersøgelsers togt til Kangerlussuaq i Sydøstgrønland i 1990 (Fig. 1). Skibet forlod Nuuk den 31. juli og ankom til Kangerlussuaq den 7. august. Strækningen Kangerlussuaq-Ammassalik blev endvidere optalt 20.-21. august 1990. Den samlede optællingstid var 26 timer. Skibet sejlede ca 50 km fra kysten og undgik dermed stort set storisen. Kun i Sydgrønland sejlede der indenskærs gennem Prins Christians Sund. Under det

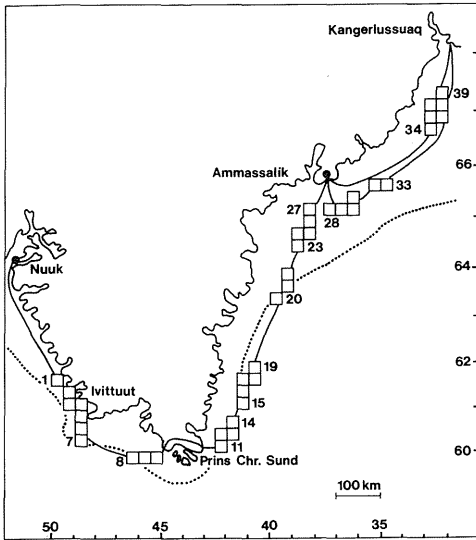

Fig. 1. Kort over Syd- og Sydøstgrønland med indtegnning af skibets sejlroute fra Nuuk til Kangerlussuaq (31.7-7.8 og 20.-21.8.1990). Sejlruten er vist med fuldt optrukket linie og 1000 m dybdekurven er prikket. Inden for de 39 nummererede kvadrater ($15'N/S \times 30'Ø/V$) er havfuglene optalt systematisk.

Map showing South and Southeast Greenland with the ship's route (solid line) from Nuuk to Kangerlussuaq (31.7-7.8 and 20.-21.8.1990). The 1000 m isobath is dotted. Inside the 39 numbered squares ($15'N/S \times 30'Ø/V$) seabirds were counted systematically.

meste af sejladsen var der god sigt, svag vind og kun lidt regn.

Havområdet der gennemsejledes er præget af to havstrømme, den østgrønlandske Polarstrøm og Irmingerstrømmen. Polarstrømmen fører storsis med sig sydpå langs Grønlands østkyst. Det er en kold havstrøm, der er rig på næringssalte. Omkring Ammassalik støder Irmingerstrømmen til Polarstrømmen. Irmingerstrømmen er en gren af Golfstrømmen og er derfor varm, men fattig på næringssalte. I grænseområdet mellem de to havstrømme blomstrer planteplanktonet op og danner basis for dyrelivet.

Havfuglene blev optalt i 10-minutters intervaller enten fra skibsbroen (5 m over havet) eller fra styrehusets tag (7,5 m over havet). Der blev optalt fugle inden for en 300 m bred transekt, der strakte sig fremefter på den ene side af skibet. Metoden er nærmere beskrevet af Tasker et al. (1984), men blev fraveget på visse punkter for de flyvende fugles vedkommende. Da skibet sejlede ca 20 km i timen, blev der i løbet af 10 minutter dækket et areal på ca 1 km². For nogle af fuglearterne er der udregnet tætheder for liggende fugle inden for 39 gennemsejlede "kvadrater" på $15' (N/S) \times 30' (Ø/V)$, dvs. 600-800 km² (Fig. 1, Tab. 1).

Tab. 1. Antallet af fugle på vandet pr km² i de enkelte kvadrater (se Fig. 1) samt dækningen af disse. Kvadrater uden iagttagelser eller med dækning under 2 km² er ikke medtaget.

Number of birds sitting on the water per km² and coverage of squares (Fig. 1). Squares without observations or with a coverage of less than 2 km² are excluded.

kvadrat nr	Malle- muk	Stor- skræpe	Polar- lomvie	dæk- ning (km ²)
square No.	Fulmar	Great Shearwater	Brünnich's Guillemot	cover- age (km ²)
1	0	0	0,2	5
4	0	0	0	6
6	0	0	0,8	4
7	0,4	0	0,1	8
8	3,0	0	0	3
9	28,3	0	0	6
10	8,5	0	0	2
13	2,3	0	0	6
14	1,0	0,7	0	3
15	0,2	15,3	0	6
16	33,0	157,3	0	4
17	0,3	11,7	0,7	3
20	2,3	0	4,8	6
21	1,2	0,8	4,0	5
22	0,8	3,6	0	5
25	0,3	0	0	4
26	3,5	0	0	4
28	26,5	0	0	2
29	10,5	0	0	8
31	16,0	0	0	3
32	0,3	0	0	4
34	0,1	0	1,5	8
35	1,0	0	2,0	4
36	1,9	0	4,1	7
37	0	0	1,0	2
38	2,3	0	0	3
39	1,0	0	0	4

Mallebuk *Fulmarus glacialis*

Der blev optalt ialt 412 Mallebukker liggende på vandet. De største tætheder fandtes i kvadrat 16 (33,0 pr km²) og kvadraterne 28-31 ud for Ammassalik (mellem 10,5 og 26,5 pr km²). I de øvrige kvadrater var tætheden i gennemsnit 0,6 pr km² (Tab. 1). Den eneste Mallebukkoloni der passeredes på toget findes på Ydre Kitsissut (ca 75 par i 1985, Kampp 1985), men ingen Mallebukker sås her (kvadrat 5). Inden for transekten blev der ialt optalt 1153 flyvende fugle, heraf 0,6% mørke (type D og DD ifølge Fisher 1952).

Storskråpe *Puffinus gravis*

Ialt 781 Storskråper blev optalt på vandet, og alle blev iagttaget i området mellem 60°30'N og 64°N langs Grønlands sydøstkyst. Langt de største tætheder blev set i kvadrat 16 (157,5 pr km²), samt i kvadraterne 15 og 17 (henholdsvis 15,3 og 11,7 pr km²). Ud fra disse tætheder kan det skønnes, at der i de 3 kvadrater var ca 140000 Storskråper. Den største flok på 400 blev set i kvadrat 16. I de øvrige kvadrater inden for området var tæthederne i gennemsnit 0,8 pr km² (Tab. 1). Der blev set 465 flyvende Storskråper inden for transekten.

Polarlomvie *Uria lomvia*

Der blev sammenlagt set 107 svømmende Polarlomvier, med de største tætheder på 4,0-4,8 pr km² i kvadraterne 20, 21 og 36. Til trods for, at der i kvadrat 5 sejlede ret tæt forbi Ydre Kitsissut, der rummer ca 8000 Polarlomvier (Kampp 1985), sås der kun få Polarlomvier i området. De første unger blev set 3. august (2 i kvadrat 17) og 4. august (2 i kvadrat 20). Den 7. august sås 11 unger lidt syd for Kangerlussuaq (kvadrat 36). P.g.a. dato og sted stammer disse unger sandsynligvis enten fra kolonierne på Island eller fra ukendte kolonier på Grønlands sydøstkyst. Den 20. august blev 9 unger set syd for Kangerlussuaq (kvadraterne 34, 35 og 37) som kunne stamme fra bestanden ved Scoresbysund. Ialt blev der set 201 Polarlomvier inden for transekten, hvoraf hovedparten (89%) blev set på Grønlands sydøstkyst. For de flyvende fugle var hovedtrækretningen mod SSV.

Mellemkjøve *Stercorarius pomarinus*. På toget blev der set 22 Mellemkjøver, flest i Sydgrønland og omkring Ammassalik (kvadraterne 7, 8, 9, 12, 13, 15, 24, 25, 28, 29, 35). Kun én fugl var af den mørke fase.

Almindelig Kjøve *Stercorarius parasiticus*. Ialt sås 26 Alm. Kjøver i kvadraterne 7, 8, 15, 18, 28 og 29. Femten var af lys fase.

Lille Kjøve *Stercorarius longicaudus*. Der blev set 17 Små Kjøver i kvadraterne 7, 12, 15, 18, 29, 31 og 34. De fleste fløj mod syd.

Storkjøve *Stercorarius skua*. Spredt langs sydøstkysten blev der ialt set 16 Storkjøver (kvadraterne 8, 13, 15, 18, 20, 21, 22, 29, 35 og 38).

Ride *Rissa tridactyla*. Ride var almindelig på hele toget med ialt 996 fugle. Større flokke optrådte tilfældigt, f.eks. siddende på et isfjeld (200 i kvadrat 33) eller i storisen (600 uden for transekten ved kvadrat 29). Under 2% af Riderne var immature (2. kalenderår); 3% var juvenile, hvoraf de første blev set 3. august.

Havterne *Sterna paradisaea*. Der blev set 25 Havterne, de 22 tæt på Kangerlussuaq (kvadrat 36). Ikke langt herfra stod 18 Havterne på en isflage (uden for transekten).

Lunde *Fratrercula arctica*. Lunder forekom spredt og fåtalligt langs hele sydøstkysten med en gennemsnitlig tæthed på 0,7 pr km². Der blev set 35 svømmende Lunder, hvoraf 25 var immature (formodentlig 2. kalenderår). Yderligere 25 sås flyvende inden for transekten. Den 3. august sås en gammel fugl med fisk i næbbet flyve mod SSV i kvadrat 13 (60°18'N, 41°59'V), hvilket kunne tyde på en ukendt yngleforekomst i nærheden.

Ride. Foto: Robert T. Andersen.

Ingen arter ud over de ti nævnte blev set i antal over 10 i alt inden for transekten. Af observationer under toget i øvrigt bør nævnes 75 adulte Ismåger *Pagophila eburnea* inde i Kangerlussuaq (Glahder 1992), og dertil en enkelt i kvadrat 36.

Summary: Seabirds off South and Southeast Greenland, August 1990

On a cruise from Nuuk to Kangerlussuaq, East Greenland, 31 July - 7 August and 20-21 August, seabirds sitting on the water were counted in 10-minute periods within a 300 m transect in a 90° view forward to one side of the ship. Densities of Fulmars, Great Shearwaters and Brünnich's Guillemots were estimated within "squares" covering 15' N/S and 30' E/W (Fig. 1, Tab. 1). Pomarine, Arctic, Long-tailed and Great Skuas, totalling 22, 26, 17 and 16, respectively, were seen mostly in South Greenland and off Ammassalik. 996 Kittiwakes and 25 Arctic Terns were observed. Of 35 Puffins 25 were immatures; one adult flying with fish (60°18'N, 41°59'W) may indicate an unknown breeding site.

Referencer

- Berland, B. 1961: Bird observations in the drift ice. – Fauna 14: 6-19.
 Berland, B. 1962: Storlire ved Øst-Grønland. – Sterna 5:36.
 Brown, R. G. B. 1970: Fulmar distribution: A Canadian perspective. – Ibis 112: 44-51.
 Brown, R. G. B. 1986: Revised atlas of Eastern Canadian Seabirds. 1. Shipboard Surveys. – Canadian Wildlife Service.
 Falk, K. & J. Durinck 1989: Polarlomvien *Uria lomvia* ved Vestgrønland, efteråret 1988: Pelagisk udbredelse samt vurdering af omfanget af drukning i laksegarn. – Teknisk rapport nr 9, Grønlands Hjemmestyre.
 Fisher, J. 1952: The Fulmar. – Collins, London.
 Glahder, C. 1992: Fangst i Kangerlussuaq, Østgrønland 1951-1991. En interviewundersøgelse. – Grønlands Miljøundersøgelser.
 Gräfe, F. 1973: Verbreitung des Grossen Sturmtauchers (*Puffinus gravis*) vor der SE-Küste Grønlands im August 1966. – Vogelwelt 94: 175-182.

- Hjort, C. 1976: An observation of Ivory Gull *Pagophila eburnea* migration along the East Greenland current. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 70: 72-73.
- Hørring, R. 1939: Birds. I: K. Rasmussen: 6. og 7. Thule Expedition til Sydøstgrønland 1931-33. – Meddr Grønland 108(6).
- Kampp, K. 1985: Lomvier og andre havfugle på Ydre Kitsigsut, Sydgrønland, 1985. – Zoologisk Museum, København.
- Löppenthin, B. 1932: Die Vögel Nordostgrønlands zwischen 73°00' und 75°30' N.br. – Meddr Grønland 91(6).
- Meltofte, H. 1972: Ornithological observations in the Norwegian Sea, the Greenland Sea and NE Greenland, July-August 1972. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 66: 108-112.

- Tasker, M. L., P. H. Jones, T. Dixon & B. F. Blake 1984: Counting seabirds at sea from ships: a review of methods employed and a suggestion for a standardized approach. – Auk 101: 567-577.
- Voous, K. H. & J. Wattel 1963: Distribution and migration of the Greater Shearwater. – Ardea 51: 143-157.
- Winge, H. 1898: Grønlands Fugle. – Meddr Grønland 21(1).

Christian Glahder
Grønlands Miljøundersøgelser
Tagensvej 135, 4. sal
2200 København N

Breeding and summering North American waders on Qaamassoq, Disko, West Greenland

OLE FRIMER

The 20 km long and 4-7 km wide heath area Qaamassoq (Flakkerhuk), easternmost Disko Island (69°31'-40' N, 51° 50'-52° 10' W), is one of a few sites in low arctic West Greenland where wader species, believed to belong to American populations, have been found breeding (Salomonsen 1950, 1967, Nordin 1985).

In the summer and autumn of 1990 and 1991 I spent several days on Qaamassoq investigating King Eiders *Somateria spectabilis*. During the visits I made notes on the waders in the area. This paper presents data on the breeding and summering waders, including the discovery of a new breeding species in Greenland, while observations on migrating waders are given elsewhere (Frimer 1992).

In addition to the discussed species, two common West Greenland waders bred in the study area: Purple Sandpiper *Calidris maritima* (at least 4 pairs in 1991) and Red-necked Phalarope *Phalaropus lobatus* (at least 7 pairs in 1991). Non-breeders, failed breeders and migrants were commonly seen in both years.

Study area and methods

The study area covers 17.2 km² of northern Qaamassoq (Fig. 1), which forms part of the Ramsar site Aqajarua-Sullorsuaq. The main part of the area is gently sloping heath on sandy soil, dominated by *Cassiope tetragona*, *Empetrum hermaphroditum*, *Vaccinium uliginosum*, and *Betula nana*. The southeastern part has sparsely vegetated sandy flats. One lake and several ponds and streams occur in the area. Two coastal lagoons with adjacent *Puccinellia*-dominated marsh lie between the heath and the beach. For more details see Nielsen (1969).

The climate is low arctic. During the observation periods daily temperatures ranged between -1 and 18°C,

Incubating Grey Plover, June 1991. Photo: O. Frimer.
Rugende Strandhjejle, juni 1991 – første sikre ynglefund i Grønland.

with noon temperatures usually around 8°C. The spring of 1991 was markedly cooler than in 1990, with mean noon temperatures of 4°C in June and late thaw. On 24 June 1991 the lakes and ponds of Qaamassoq were up to 80% ice covered.

Observations were carried out on 11-12 and 27-28 June, 9-11 and 24 July, 1-13 and 16-17 August 1990, and on 24-30 June, 9-13 July and 30 August 1991. In 1990 most bird watching took place along the coast. In 1991 the field work included hikes across the heath and along the inner banks of the lagoons.

Grey Plover *Pluvialis squatarola*

In 1990 flocks of up to 16-18 non-breeding Grey Plovers were observed at the beach on 10 and 11 July, and on several occasions between 27 June and 10 August 1-2 adults and a one year old immature were seen in a restricted area of the coast. The adults presumable bred on

a sandy flat 400 m from the coast, where on 9 and 10 August a male bird gave alarm calls and performed distraction display. No nest or young were found, however.

On 26 June 1991 a nest was found on the same sandy flat (Fig. 1). This is the first confirmed breeding in Greenland. The nest, containing 4 eggs, was a scrape in the sand, sparsely lined with lichens. An immature Grey Plover seemed to attend the adults loosely and was often resting close to the nest. No visits were made to the nesting site in July, and the outcome of the breeding attempt is unknown. Three or four additional adult males were present in the general area during all visits in June and July this year.

Grey Plovers have been recorded in increasing numbers in the Disko Bay area during the last fifty years (Salomonsen 1967). In 1989 a pair showing distraction display was encountered in Sullorsuaq (Frimer & Nielsen 1990). The species may now be a regular breeding bird on eastern Disko Island.

White-rumped Sandpiper *Calidris fuscicollis*

On 9 July 1990 a flock of 5 White-rumped Sandpipers was seen in the southern part of the area, and during 26-29 June 1991 a single bird foraged on mudflats farther to the north.

The White-rumped Sandpiper breeds in arctic North America from northern Alaska to Baffin Island. Since the mid-1970s several sightings of White-rumped Sandpipers have been reported from the Disko Bay region (Pedersen 1980, 1984, Nordin 1985, Bennike 1990), suggesting that the species is a regular summer visitor to the area.

Dunlin *Calidris alpina*

During 24-30 June and on 9 July 1991 a Dunlin belonging to the American subspecies *hudsonia* was seen feeding on mudflats in the study area.

Previous observations in Greenland of American Dunlins were made on Grønne Ejland, Disko Bay in July 1975 (Pedersen 1980), June 1976 and June 1980 (F. Salomonsen, unpubl. data) and July 1980 (Pedersen 1984). Pedersen (1984) ascribed the July 1980 birds to subspecies *pacifica*, considering *pacifica* and *hudsonia* synonymous, but according to descriptions given by Hayman et al. (1986) they clearly belonged to *hudsonia* (K. Kampp, pers. comm.).

Ruddy Turnstone *Arenaria interpres*

On 12 June 1990 two pairs showed distraction behaviour in the southern part of the area, and on 27 June a nest was found on the heath about 250 m from the coast (Fig. 1). The nest, containing 4 eggs, was a depression in the vegetation sparsely lined with grass. On 9 July the nest was empty and it is not known whether this pair bred successfully. However, 4 newly fledged young were seen at the coast from 2 August. The species was not found breeding in 1991.

In Greenland, the Turnstone breeds in the high-arctic region (north of Melville Bay on the west coast), but

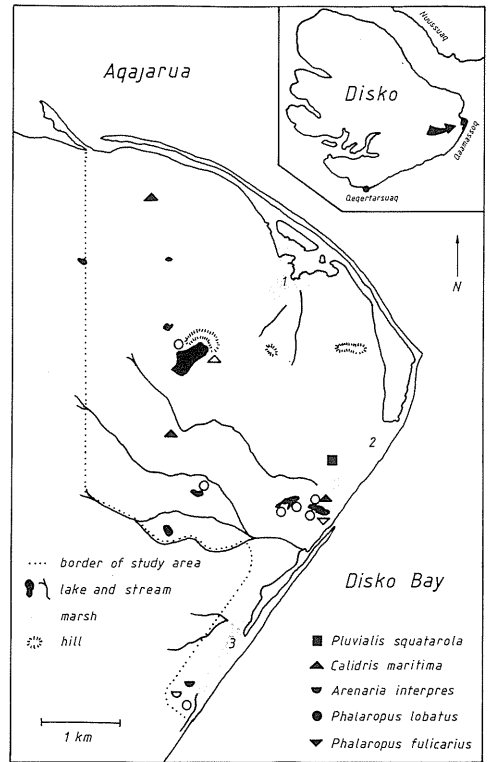

Fig. 1. Map of the study area showing confirmed (closed symbols; nest or young found) and supposed breeding sites (open symbols) of waders. The Turnstones were recorded in 1990; other species in 1991.

Undersøgellesområdet, med angivelse af fundne reder eller nyklækkede unger (udfyldte figurer) og formodede ynglepladser (åbne figurer). Stenvenderne blev registreret i 1990; øvrige arter i 1991. De grå områder angiver marsk.

breeding records were also made on Qaamassoq in 1960 (at least 6 pairs) and 1963 (Salomonsen 1967). The origin of these birds is unclear; according to Salomonsen (1967) they may belong to the subspecies *morinella*, breeding in central North America from Alaska to southern Baffin Island.

Red Phalarope *Phalaropus fulicarius*

One Red Phalarope in nuptial plumage was seen flying over the area on 12 June 1990. On 12 July two adults gave alarm calls at two ponds in the study area (K. Kampp, pers. comm.), and between 3 and 10 August a juvenile bird was seen a few times in one of these ponds (Fig. 1), suggesting that breeding had taken place here. The species was not observed in 1991.

The Red Phalarope breeds on small islands and skerries in the Disko Bay region (Salomonsen 1967, Boert-

mann 1979), and the present observations corroborate the assumption by Salomonsen (1967) that it even breeds on Qaamassoq.

Discussion

At least three and possibly five of the seven wader species recorded in the breeding seasons of 1990 and 1991 belong to American populations: Grey Plover, White-rumped Sandpiper, Dunlin and perhaps Ruddy Turnstone and Red Phalarope. Grey Plover, Ruddy Turnstone and Red Phalarope were found breeding. A previous breeding record of a further American species, the Pectoral Sandpiper *Calidris melanotos*, exists from Qaamassoq (Nordin 1985). The frequent occurrence of American waders in the Disko Bay region was discussed by Salomonsen (1950), who suggested that the birds during migration in May/June are led across the Davis Strait by the edge of the pack ice between northern Labrador and Disko/Nuusuaq.

The shortest distance between Disko Island and North America (Baffin Island) is about 430 km. Considering the long distances that most arctic waders travel on migration, the occurrence of American species in central West Greenland is not surprising. However, only few breeding records exist of New World species in Greenland, although the factors forming the barrier between North America and low arctic West Greenland remain a matter of speculation. Both climatic differences and the geographical position of suitable spring staging sites may be involved (Meltofte 1985, Alerstam et al. 1986).

Bo Elberling, Kaj Kampp and Sussie M. Nielsen are thanked for good company in the field. Thomas Alerstam and Gudmundur A. Gudmundsson kindly read an early draft of the manuscript. The manuscript benefitted from suggestions from Kaj Kampp and Hans Meltofte.

Resumé: Ynglende og oversomrende nordamerikanske vadefugle på Qaamassoq, Disko, Vestgrønland

Observationer af vadefugle blev foretaget under adskillige besøg til det nordlige Qaamassoq (Flakkerhuk), Disko, sommer og efterår 1990 og 1991, i forbindelse med andet feltarbejde. I en anden artikel (Frimer 1992) behandles efterårstrækket af vadere i området, mens observationer af ynglende og oversomrende vadere er beskrevet her.

Undersøgelsesområdet dækker 17,2 km² (Fig. 1). Hovedparten er hede, der adskilles fra strandområdet af to langstrakte laguner med tilhørende marsk.

Fire vadefuglearter blev fundet ynglende: Strandhøjle *Pluvialis squatarola*, Sortgrå Ryle *Calidris maritima*, Stenvender *Arenaria interpres* og Odinshane *Phalaropus lobatus*; sandsynligvis ynglede også Thorshane *Phalaropus fulicarius* (Fig. 1).

Ynglefundet af Strandhøjle i 1991 er det første i Grønland, men arten ynglede sandsynligvis samme sted i 1990 og i Sullorsuaq (Kvandalen) i 1989. Fuglene stammer antagelig fra Nordamerika, hvor de yngler i højarktiske områder mod øst til Baffin Island.

Stenvenderens optræden som ynglefugl på Qaamassoq, som har været kendt siden 1960, er bemærkelsesværdig, idet arten i Grønland normalt yngler i højarktiske områder, hvilket på vestkysten vil sige næsten 1000 km længere mod nord. Muligvis tilhører Qaamassoq-fuglene den amerikanske race *morinella*.

To andre amerikanske vadefugle blev registreret: Hvidrygget Ryle *Calidris fuscicollis* og Alm. Ryle *Calidris alpina hudsonia*, begge som sommergæster.

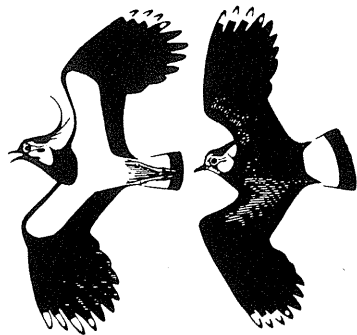
I betragtning af den forholdsvise korte afstand mellem Nordamerika og Grønland, og af de lange afstande som arktiske vadefugle tilbagelægger under trækket, er forekomsten af amerikanske vadere i det centrale Vestgrønland ikke overraskende. Der foreligger dog kun få ynglefund (fleste fra Disko Bugt). Hvilke faktorer der virker som barriere er ikke kendt, men både klimatiske forhold og den geografiske placering af rasteplasser kan være involveret (se Meltofte 1985, Alerstam et al. 1986).

References

- Alerstam, T., C. Hjort, G. Högstedt, P. E. Jönsson, J. Karlsson & B. Larsson 1986: Spring migration of birds across the Greenland Inlandice. – Meddr Grønland, Biosci. 21.
- Bennike, O. 1990: Observations of geese and other birds in West Greenland, 1989 and 1990. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 84: 145-150.
- Boertmann, D. 1979: Ornithologiske observationer i Vestgrønland i somrene 1972-77. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 73: 171-176.
- Frimer, O. 1992: Observations on the autumn migration of waders at Qaamassoq, Disko, West Greenland. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 86: 267-269.
- Frimer, O. & S. M. Nielsen 1990: Bird observations in Aqajarua-Sullorsuaq, Disko, West Greenland, 1989. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 84: 151-158.
- Hayman, P., J. Marchant & T. Prater 1986: Shorebirds. An identification guide to the waders of the world. – Christopher Helm, London.
- Meltofte, H. 1985: Populations and breeding schedules of waders, Charadrii, in high arctic Greenland. – Meddr Grønland, Biosci. 16.
- Nielsen, N. 1969: Morphological studies on the eastern coast of Disko, West Greenland. – Geografisk Tidsskr. 68: 1-35.
- Nordin, T. 1985: Fåglarna på Disko. – Fauna och Flora 80: 159-168.
- Pedersen, B. B. 1980: Rapport fra Sjældenhedsudvalget for 1977 og 1978. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 74: 127-140.
- Pedersen, B. B. 1984: Rapport fra Sjældenhedsudvalget for 1981. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 78: 81-92.
- Salomonsen, F. 1950: Grønlands fugle. The birds of Greenland. – Munksgaard, København.
- Salomonsen, F. 1967: Fuglene på Grønland. – Rhodos, København.

Ole Frimer
Arctic Station
DK-3953 Godhavn
Greenland

Kære feltornitologer Hvor er alle resultaterne?

Tusinder af timers trækfugle-tællinger gennemføres hvert år af danske feltornitologer, men hvor bliver resultaterne af? Ganske vist laves der mange fine og omhyggelige årsrapporter fra nogle af de mest intensivt dækkede lokaliteter, men egentlige bearbejdningsresultater ser vi ikke noget til i DOFTs redaktion. Hvordan kan man registrere fugletræk i 15-20 år på steder som Skagen, Stignæs og Nordsjælland uden at der kommer en eneste analyse ud af alle anstrengelserne. Og hvad med alle de andre steder, hvor grupper eller enkeltpersoner har ringmærket, registreret fugletræk eller kortlagt ynglefugle. Resultaterne af alle disse projekter skulle gerne finde vej til dette blads spalter.

Fra 1994 udkommer DOFT fire gange om året, og der er masser af plads i bladet. Så det er bare med at komme igang. Artiklerne til DOFT skal være fagligt i orden, men det hjælper vi gerne med. Det er meget sjældent, at der er blevet afvist artikler til tidsskriftet. Læs instruktionen på omslagets inderside samt afsnittet *Lav selv fuglestudier* i DOFTs håndbog *Se på fugle*, hvor der er mange gode råd om artikelskrivning.

Vi glæder os f.eks. til at se artikler om rovfugletrækket over Nordsjælland, Stignæs og Skagen, havfugletrækket ved Blåvand, forekomsten af Laplandsværting og Bjerglærke i Danmark, og den danske ynglebestand af Stor Skallesluger. Og hvad blev der af (størstedelen af) Ternegruppens arbejde og alle de fine ugleundersøgelser? Og hvem kigger lidt nøjere på forekomst og udbredelse af vanskelige arter som Vandrikse, Natravn og Skovsneppe?

For de DOFT-medlemmer, der finder den slags projekter alt for krævende, er der også masser at gøre i de kommende år, hvor foreningen gennemfører sit hidtil største projekt: Fuglenes Danmark – en kortlægning af Danmarks ynglefugle og fuglelokaliteter 1993-1996. Det skal dog ikke forhindre nogen i at bearbejde resultater af egne projekter i de lange vinteraftener. God fornøjelse!

Redaktionen